

Verslag lezing Jonathan HOLSLAG – Academiezaal Sint-Truiden – 7 september 2021

Afdeling Haspengouw organiseerde, in samenwerking met het Gewest Limburg, een publieke lezing in de prachtige academiezaal te Sint-Truiden met als spreker Jonathan HOLSLAG. Door deze lezing open te stellen voor het brede publiek werd een ruimere naambekendheid van de Orde van den Prince beoogt. De inschrijvingen liepen vlot binnen want na 2 weken voor aanvang werd de corona-bovengrens van 200 toehoorders reeds bereikt.

Jonathan HOLSLAG is een gerenommeerd spreker, vooral bekend omwille van zijn interpellaties op televisie en artikels in binnen- en buitenlandse gezaghebbende tijdschriften met betrekking tot geopolitiek, internationale relaties en defensie. Hij is docent Internationale Politiek aan de VUB, was/is o.a. adviseur van EU-vicepresident Frans Timmermans, de NAVO en de Belgische Chef Defensie. Hij publiceerde een indrukwekkende lijst boeken, met vertalingen in 7 andere talen, waarbij met meestal China als hoofdthema. Hij wordt internationaal erkend voor zijn China-expertise.

Jonathans nieuwste boek “Van Muur tot Muur” is pas verschenen en vormde het onderwerp van zijn lezing. Hij maakt daarin een balans op van de wereldpolitiek in de voorbije 30 jaar, na de val van de Berlijnse muur. Deze luidde een periode in van hoop op vrede en welvaart maar vandaag weten we dat het allemaal niet zo rooskleuring is verlopen. De laatste jaren zien we terug een opkomst van het nationalisme en de grootmachtenpolitiek is helemaal niet weggeëbd. Hij stelt zich de vraag hoe het komt dat onze westerse democratieën er niet in geslaagd zijn om hun ‘way of live’ te verdedigen of ingang te doen vinden in andere werelddelen, en vandaag zelfs bedreigd wordt door andere grootmachten als Rusland en China. Hij illustreert dit met een aantal cijfergegevens en statistieken.

Grenzen zouden verdwijnen of toch minder relevant gaan worden; het tegendeel is echter waar. Zelfs in deze tijden van globalisering is de neiging van landen om zich terug te trekken achter hun grenzen merkelijk toegenomen. Het aantal democratieën in de wereld is niet toegenomen en onze westerse waarden worden niet overgenomen. Opmerkelijk daarbij is dat de tegenwerking niet alleen van buitenuit komt maar ook steeds meer en meer van binnenuit. Het vertrouwen in onze nationale overheden is achteruitgegaan. De oorzaken hiervan omschrijft Jonathan in vier clusters: 1. Economisch (inflatie – werkloosheid – kost van de overheidsdiensten) – 2. Veiligheid (migratie – terrorisme – Islam – identiteit) 3. Politiek (corruptie – nepotisme – lobbying – zwak leiderschap) – 4. Levensomstandigheden (klimaatverandering – omgeving – kwaliteit van het leven). Het antwoord hierop is niet éénduidig te geven maar complex met vele factoren die er een rol in spelen.

Jonathan probeert in zijn boek daarop een antwoord te formuleren in een aantal verklaringen. De eerste verklaring omschrijft hij als de ‘Betwiste harmonie’. In onze steden leven en werken arm en rijk op enkele straatlengtes van elkaar. Het samenleven is onder spanning komen te staan wegens de toenemende kloof. Het geloof in de ‘American dream’ is afgenomen. Dat vertaalt zich ook naar andere landen die niet de weelde van het westen kennen. Zelf hebben we onderschat dat andere landen helemaal niet zo positief naar ons kijken zoals we dat zelf doen. Uiteindelijk heeft dit geleid tot de meest krachtige oorlogsdaad tegen onze manier van samenleven, namelijk 9/11.

Een tweede verklaring is te vinden in de verschuiving van de macht. Ook in het verleden was het al zo dat transitie van de macht gewoonlijk een zeer gevaarlijke tijd met zich meebracht. De verliezers van de globalisering zijn India, Zuidoost-Azië en Subsaharisch Afrika en het zijn net in deze gebieden dat in de komende decennia de bevolkingsgroei zich nog verder zal doorzetten. Economische achteruitgang wordt gecompenseerd met een toenemend radicalisme wat tot explosieve situaties zal leiden.

De derde verklaring volgens Jonathan is de liberalisering die net de autoritaire staten sterker heeft gemaakt. Landen die het meest geprofitteerd hebben van de geglobaliseerde economie zijn de dictaturen. Stap voor stap hebben ze hun economische achterstand ingehaald en zijn het westen op bepaalde vlakken al voorbijgestoken. Zo boekt China al jaren een handelsoverschot van \$200 Mia t.o.v. de westerse vrijemarkteconomieën. En na de economische macht volgt meestal ook de militaire macht.

Een vierde en vijfde verklaring omschrijft Jonathan enerzijds als de val van de decadentie en anderzijds als de hoogmoed. Onze westerse democratieën leven al een tijdje boven hun stand en schuiven de eigen waarden en

principes al te gemakkelijk opzij voor economische winst. Veiligheid en welvaart wordt als vanzelfsprekend gezien en we vergeten hoe vorige generaties hebben moeten knokken en vechten voor de welstand die we vandaag genieten. Daarbovenop komt de overmoed door gemakshalve te denken dat de 'markt' en het 'kapitaal' wel hun werk zullen doen in onze relatie met autoritaire landen zoals China, en we geloven in de evidente superioriteit van onze waarden. Tegelijk zijn we blind voor de gevaren ondanks de overduidelijke indicatoren. Tenslotte geeft Jonathan nog mee in wat hij noemt 'The school of strife' hoe wij onze concurrenten geleerd hebben in voorbije conflicten hoe ze tegen ons ten strijde moeten trekken, waar onze kwetsbaarheden liggen.

Hij besluit met de boutade dat beschavingen komen en gaan, zoals een waterrad dat ronddraait. En onze westerse beschaving zit duidelijk in de neergaande fase.

Tot slot: het boek 'Van Muur tot Muur' is uitgegeven door De Bezige Bij en is verkrijgbaar in de betere boekhandel zowel in Vlaanderen als in Nederland.